

الله اعلم
محمد بن عبد الله
بن محمد بن عبد الله
بن محمد بن عبد الله

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد شاهرود

دانشکده علوم انسانی ، گروه تاریخ

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (A.M)

گرایش : تاریخ عمومی جهان

عنوان :

روابط کلیسای کاتولیک و ارتدوکس در دوره بیزانس

نگارش :

شیما شیر محمدی

هیات داوران :

- 1- جناب دکتر مسعود مرادی
- 2- جناب دکتر محمد علی علیزاده
- 3- جناب دکتر حسن شادپور

سپاسگزاری

سپاس دادار مهربان را که در پرتو انوار رحمتش توفیق گام برداشتن در جاده علم را به اینجانب عنایت فرمود .

در مطلع کلام از استاد راهنمای ارجمندم دکتر مسعود مرادی که با گرفتاریهای زیاد, وقت گرانبهایشان را در اختیار اینجانب قرار دادند, قدر دان ی می کنم .

همچنین استاد مشاور بزرگوارم دکتر محمد علی علیزاده که مرهون محبت هایشان تا ابد خواهم بود .

تقدیم به :

پدر و مادر عزیز و همسر گرامی ام

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
1	کلیات تحقیق
2	1-1 بیان مسئله
2	1-2 هدف و ضرورت تحقیق
3	3-1 طرح سوال ها
3	4-1 فرضیه ها
3	5-1 پیشینه تحقیق
3	6-1 روشها و ابزار تحقیق
4-5	7-1 بررسی منابع تحقیق
6	فصل اول : مسیحیت
7	1-1 زندگانی مسیح
8	2-1 رسالت عیسی و حواریون

3-1 پولس و رسالتش

8-10

4-1 نرون و آزار مسیحیان

10

5-1 کنستانتین و جان بخشیدن به مسیحیت

11

فصل دوم : اختلاف در مسیحیت و پدید آمدن دو شاخه ارتدوکس (آیین شرقی) ... و کاتولیک (

آیین غربی) مسیحی 12

1-2 انشعاب مسیحیت و نهضت ناستیک ها (اولین جدایی کلیسا) 13-15

2-2 عقاید آریوسی

15-16

3-2 سوراى نسیه

16-20

4-2 عوامل و دلایل جدایی بین شرق و غرب (دو کلیسا) 20-22

5-2 ایکنوکلسم

22-26

فصل سوم : از عصر ژوستی نین تا دودمان هرقل 27

1-3 ژوستی نین (527 – 565 م)

28

2-3 جنگ ها خارجی ژوستی نین 28-29

3-3 اقدامات ژوستی نین

30-32

4-3 سیایت های مذهبی ژوستی نین 32-33

5-3 جانشین ژوستی نین

33-34

6-3 دودمان هرقل

34

3-7 هر اکلئوس ، تم و ننامی شدن امپراتوری

34

3-8 بازیابی امپراتوری

35

3-9 کلیات تحقیق

35-37

38 فصل چهارم : از دودمان ایزوری تا آموری

4-1 لئون سوم ایکنوکلاسم

39-41

4-2 جانشین لئون سوم

41-45

4-3 دودمان آموری (867 - 820 م)

45-46

46 4-4 تنوفیل

4-5 ملکه تنودور

47

4-6 میخائیل سوم

48-49

50 فصل پنجم : سلسله مقدونی

5-1 باسیلیوس اول

51

5-2 لئون ششم

52

5-3 قسطنطین هفتم

52

5-4 رومانس دوم

53

53	5-5 نیکفروس فوکاس
53	6-5 ژان زیمسکس
53-54	7-5 بازسیلیوس دوم
54-55	8-5 جانشین باز سیلیسیوس دوم

فصل ششم : کلیسا و مسیحیت و اختلافات بین دو کلیسا 56

57	1-6 زمان تشکیل کلیسا
57-58	2-6 رهبانیت
58-59	3-6 ظهور یک فرقه از رهبانیت بنام بتدیکت
60	4-6 نخستین راهبی که به درجه پاپی رسید
60	5-6 علل رهبانیت و نتایج و فواید آن
60-63	6-6 رهبران مذهبی مسیحیت
63	7-6 مهمترین اسقف نشین غرب
63-65	8-6 ساختار کلیسا در دوره بیزانس
65	9-6 کلیسا در دوره وسطی
65-66	10-6 مکتب اسکولاستیک

66-67	6-11 کلیساها و مدارس شهری
67-70	6-12 مسیحیت در ایران
70-71	6-13 کلیسای ارتدوکس در روسیه
72	فصل هفتم : جنگهای صلیبی
74-75	1-7 علل جنگ های صلیبی
75-77	2-7 تقسیم بندی جنگهای صلیبی
77-80	3-7 نتایج جنگهای صلیبی
81	فصل هشتم : سلسله پائولوگوهای و پایان بیزانس
82	1-8 میخائیل هشتم
83	2-8 آندرونیک دوم
83	3-8 آندرونیک سوم
83-84	4-8 یحیی پنجم
84-85	5-8 جانشین یحیی پنجم
85-86	6-8 تمدن بیزانس
86-87	7-8 مسیحیت بعد از جنگهای صلیبی

88	نتیجه و پیشنهادات.....
89	نتیجه گیری.....
90	منابع و مأخذ.....
91-95	فهرست منابع و مأخذ.....
96	چکیده انگلیسی.....

چکیده :

هنگامی که امپراتوری رم در صدد گسترش قلمرو در شرق بود. به منظور تسلط دائمی بر تنگه ی بسفر و داردانیل و قوذ در آسیای صغیر دست به تأسیس شهرهایی چون بیزانیه، آندرونوپیل و بعداً کنستانتینوپل زد و پس از استقرار در شرق گامهای دوپاره شدن امپراتوری برداشته شد. مسیحیت که بیس از دو قرن زیر شدیدترین ضربات و فشارهای دوستمدان رومی قرار داشت سرانجام به برکت آشفتگی امپراتوری و تهدیدهای خارجی به دین رسمی آن امپراتوری تبدیل شد و از آن پس امپراتوران خود در رأس جنگجویان مقدس قرار گرفتند که سر تا سر اروپا، شمال آفریقا و شرق مدیترانه را به تصرف خود در آوردند، جایی که بعداً ناچار به جنگ با مسلمانان شدند.

کلیسای مسیحی نیز خود در مباحث دینی دچار اختلاف و دوپاره گردید. عده ای پیروان نسطوریوس و عده ای بر سنتهای کهن پای فشرده و موجب پدید آمدن کلیسای ارتدوکس و پاره غربی از کلیسای کاتولیک پیروی کردند. این دوگانگی همواره وجود داشت و به رقابتهای گسترده ای در میان آنان انجامید. پژوهش حاضر در صدد است تا سیر جدایی دو کلیسا در دوران طولانی بیزانس را مورد بررسی قرار دهد و عوامل این جدایی ها را به چالش بکشد.

کلیدواژه:

کلیسای کاتولیک، کلیسای ارتدوکس، بیزانس، روم، پاپ ها

کلیات تحقیق

1-1 بیان مسئله :

بیزانس از سال 476 م تا 1435 م . دوره زمانی را در بر میگیرد که در این دوره یکسری رویداد به چشم می خورد ، که نیاز به بررسی و تحقیق دارد .

در واقع کلیسای کاتولیک که مشخصه روحی و تحت تاثیر دنیای یونان و روم قرار داشت و کلیسای ارتدکس که مشخصه روحی و تحت تاثیر تمدنهای شرقی بود و از زمانی که دین مسیح در امپراطوری روم رسمیت یافت و سپس تقسیم امپراطوری ، تقریباً این دو به گونه ای با هم رقیب شدند که رقابت بین آنها به ظاهر انگیزه دینی پیدا کرد . اما با توجه به شرایط ، مسائل دیگری باعث جدایی این دوشد که در مسائل دینی خود را نشان داد مثل 1- فنودالیسم 2- تفاوت فرهنگ و اداب و رسوم 3- زبان 4- منشاء دوگانگی روح القدس 5- شمایل پرستی .

فنودالیسم در این دوره زمانی بوجود آمد که البته به سه دسته تقسیم می شود :

- 1- از قرن 5 م تا 13 م . دوره آغازین که اقتصاد آن به شکل پایا بود .
- 2- از قرن 13 تا 15 م . که از آن به عنوان دوره میانی یاد می شود که مبادلات به صورت پولی و کالا بود .
- 3- از قرن 13 تا 19 م . که به آن دوره پایانی گویند و رشد تجارت و مناسبات سرمایه داری در این دوره است .

1-2 هدف و ضرورت تحقیق :

از آنجا که دین و مذهب یا به عبارت دیگر روحانیون و اسقفها در زندگی انسانها در هر محدوده زمانی نقش اساسی ایفا می کنند و مشکلات در مسائل دینی مربوط به همه دورانها بوده به همین دلیل در این پژوهش سعی گردیده که با بررسی نظام کلیسایی و اسقفی در دوره بیزانس و با دقت در نظام کلیسایی این دوره با دوره های قبل دلایل جدایی دو کلیسا به دست آید .

1-3 طرح سوال ها :

سوالات اصلی : بررسی روابط کلیسای کاتولیک و ارتدوکس در دوره بیزانس چگونه بوده است ؟

سوالات فرعی :

1- روابط کلیسای کاتولیک و ارتدوکس خصمانه بوده است.

2- نقش کشیشان در روابط دو کلیسا چه بود ؟

4-1 فرضیه ها :

1- مسائل سیاسی در جدایی دو کلیسا نقش داشته اند .

5-1 پیشینه ادبیات تحقیق :

بررسی ادیان و مذاهب جهان همواره مورد توجه نویسندگان و صاحب نظران بوده است . در این زمینه کتب متعددی به چاپ رسیده است و از طرفی نوشته های زیادی در مورد مسیحیت وجود دارد ، اما در مورد روابط دو کلیسا کتابی با این عنوان یا فقط به این موضوع در اینبره زمانی بررسی در ایران نشده است . البته کتابهایی هست که به کل مسیحیت یعنی از آغاز تا عصر حاضر نویسنده بررسی شده و این موضوع پژوهش هم در بخشی از ان کتابها دیده می شود .

6-1 روش و ابزار تحقیق :

روش گردآوری اطلاعات در این پژوهش روش کتابخانه ای است با مطالعه آثار و کتب مختلف و فیش برداری از مطابق آنها ، داده های مورد نیاز برای پژوهش گردآوری شده است . پس از طریق روش توصیفی بع تحلیل اطلاعات و نگارش اقدام کرده است .

7-1 بررسی منابع تحقیق :

کتاب انجیل مژده ای برای مسیحیت :

در این کتاب معتبر که به 5بخش تقسیم می شود که شامل 1-متی 2-مرقس 3-یوحنا 4-لوقا 5-اعمال رسولان است . که چهار بخش نخست این کتاب توسط حواریون عیسی مسیح نوشته شده است و قسمت پنجم ان توسط پولس که به صورت اتفاقی دین مسیح را قبول می کند نوشته شد که هر پنج نفر جان خود را در این راه فدا کرده اند . این کتاب معتبر مسیحیان است .

کتاب تاریخ جامع ادیان جان ناس ترجمه علی اصغر حکمت :

ناس در این کتاب به بررسی بیشتر ادیان از جمله یهود، مسیحیت، اسلام پرداخته است. ناس نکته به نکته مسیحیت را با زبان واضح و روشن بیان کرده است و در واقع در مورد حضور رهبران یا روحانیون که چقدر در تفکر و اندیشه مردم نقش دارند به خوبی اشاره کرده است.

تاریخ کلیسای قدیم در امپراتوری روم نوشته میلر:

در این کتاب آمده است: در زمان امپراتوری قسطنطین که در زمان او مسیحیت رونق بسیار یافت، کشیشی پیدا شد به نام آریوس که در مقابل اعتقاد اصلی مسیحیان قد علم کرد و گفت: خدا شخصیتی است جدا از مخلوقش.

خدا آفریننده عیسی مسیح است. عیسی مسیح خدا نیست و پسر خدا هم نیست. با بیان این حرفها در کلیسا ولوله افتاد. آریوس مرتب سخن خود را تبلیغ می کرد. به گوش قسطنطین رسید. او هم دستور داد شورایی از همه بزرگان مسیحیت و نمایندگان از تمام کلیساها دور هم جمع شدند تا در مورد مساله آریوس تبادل نظر کنند.

در ماه ژوئن سال 325 م این جلسه تشکیل شد و نتیجه آن آریوس را ندید و تکفیر کردند. چون اعتقاد نامه در شهری به نام نیقیه بر پا شد به اعتقاد نامه نیقیه معروف گردید.

تاریخ قرون وسطی نوشته کاسمینسکی:

معمولاً قرون وسطی را از پایان امپراتوری روم در قرن پنجم میلادی تا سقوط قسطنطنیه توسط عثمانی و پایان امپراتوری روم شرقی (بیزانس) در 1453 در نظر می گیرند. قرون وسطی در تاریخ اروپای غربی یکی از مهمترین مراحل تاریخی است که از 476 تا 1453 م. را در برمی گیرد. از ویژگی های آن تاریخ اندیشی، حاکمیت اصحاب دین در مناصب مختلف است. دین نوعی اقتدار همه گیر دارد و حوزه سیاست، اقتصاد، جامعه، فرهنگ و افراد را تحت نظارت و کنترل دقیق خود دارد. جان ناس تاریخ جامع ادیان: به ادیان مختلف را به شرح طولانی بیان نموده: این کتاب بیشتر می تواند به عنوان یک کتاب مرجع مطرح باشد و دارای فصل های مختلف است:

1- زرتشت خالق معاد:

زرتشت نخستین مذهبی است که در جهان از مسئله حیات عقبی و قیامت سخن به میان می آورد. در آیین زرتشت پلی مانند پل صراط وجود دارد که در روز قیامت به عنوان پل جدا کننده به نام چینوات عمل می کند.

2- قوم یهود:

ابراهیم کسی است که قوم خود را بعدها یهود نام می گیرند را به سرزمین کنعان می آورد. جانشینان او اسحاق و یعقوب هستند. در زمان یعقوب به مصر این قوم مهاجرت می کنند. داستان حضرت یوسف به میان می آید. در مورد موسی و تولد او مطالبی به میان آورده و فرار بنی اسرائیل از دست فرعون از طریق شکافتن رود نیل.

آغاز مسیحیت:

کنستانتین امپراتور روم در 312 م مسیحیت پذیرفت و آن را دین رسمی اعلام کرد. نسل کشی یهودیان سالها قبل تر از جنگ جهانی دوم: در قرن 11 و در بحبوح جنگهای صلیبی مسیحیان به یهودیان نیز به چشم دشمن نگاه می کردند و نسل کشی یهودیان از آلمان آغاز شد. تولد عیسی 4 سال زودتر: در حقیقت عیسی مسیح 4 سال قبل از میلاد به دنیا آمده است.

فصل اول:

مسیحیت

1-1 زندگانی عیسی :

عیسی در اوضاع سیاسی متزلزل و محیطی دینی پیچیده ای متولد شد. محققان عموم اتفاق نظر دارند که او در سال چهارم ق م به دنیا آمد، در باره تاریخ وفات او اتفاق نظر ندارند. برخی وفات او را سال 0 م و بعضی دیگر سال 33 م می دانند. بیشتر آنچه در باره او می دانیم از طریق نوشته های مسیحیان است، در دوره حکومت هیروودیس بزرگ در بیت لحم متولد شد. تولدش حاله ای از ابهام بود. او از مادری باکره بنام مریم متولد شد، عیسی در شهر کوچک ناصره پرورش یافت. بین سالهای 27 و [یا] 29 جذب موعظه های یحیی تعمید دهنده شد؛ او مردم را به توبه و ایمان به نزدیکی سلطنت خدا فرا می خواند.¹

[عیسی به همراه حواریون] در باغی که جتسیمانی نام داشت [بودند] یکی از شاگردان موسوم به یهودای استخریوطی او را به جمعی که با چوب و شمشیر به سراغ او آمده بودند تسلیم کرد. عیسی نزد همه به جرم گفتن کفر محکوم شد. از این رو پپلاطس عیسی را برای به دار آویختن تسلیم کرد. برای آنکه جسد او بر فراز صلا باقی نماند، یوسف آریماتیا نام، کالبد او را در قبری گذاشت و سنگی بزرگ بر آن غلطاند. صبح روز سوم بعضی از زنان اقارب عیسی، به طلب قبر او رفتند ولی آن [قبر] را تهی یافتند، هنگام بازگشت فرشتگانی ظاهر شدند، و آوازهایی شنیدند که به آنها گفتند عیسی از مردگان برخاسته است.²

1- ویور، مری جو، 1381، در آمدی به مسیحیت، قنبری، حسن، مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب، قم، ص 70 تا 72.

2- ناس، جان، 1373، تاریخ جامع ادیان، حکمت، علی اصغر، علمی و فرهنگی، تهران، ص 604 تا 609.

1-2 رسالت عیسی و حواریون:

رسالت عیسی دقیقاً پس از رویدادی آغاز شد که زندگی او را متحول ساخت- غسل تعمید او بدست یحیی تعمید دهنده بود.¹

عیسی عمدتاً در طول کرانه ی دریای جلیل، دریاچه ی بزرگی در آن منطقه، از روستایی به روستایی می رفت، و چندین مرید صمیمی گردشرا گرفتند که همان دوازده حواری اصلی (متی، پطرس، آندرئاس، یوحنا، یعقوب بکبیر، یهوذا، فیلیپس، برتولماوس، توماس، یعقوب صغیر، شمعون، متیاس یا تداوس) بودند. موعظه های او جمعیت انبوهی را به خود جذب می کرد. شاید مشهورترین سخنانی که به او نسبت داده شده "موعظه بالای کوه" باشد، که شامل ده ها عبارت ماندگار است، از جمله "خوشا به حال مسکینان، که پادشاهی آسمان از آن آنان است." بیشترین اطلاعاتی که درباره عیسی در دست است از چهار انجیل (متی، مرقس، لوقا، و یوحنا) است که به چهار کتاب نخست "عهد جدید" تبدیل شدند. (عهد جدید و کتب مقدس میان یهودیان [عهد عتیق] در مجموع کتاب مقدس مسیحی را تشکیل می دهند.) انجیلها از تولد عیسی، تبلیغ در میان یهودیان، چگونگی دستیابی اش به نخستین پیروان نزدیکش (دوازده رسول یا حواری)، رنج و عذابهایش از دست مقامات یهودی و رومی، مرگش، و رستاخیزش می گویند.²

در میان مسیحیان آنچه بیشتر شهرت دارد همان انجیل اربعه است [متی-مرقس-لوقا-یوحنا] از میان این انجیل، از همه مهمتر انجیل متی است که از انجیل عمده به شمار می رود و همه عیسویان بر صحت آن متفق اند. انجیل برنابا یکی از کتب عیسویان است که عده ای در صحت آن تردید دارند.³

1-3 پولس و رسالتش:

یک یهودی تحصیل کرده که به زبان یونانی سخن می گفت و نام یهودی او شاول بود-جهان مسیحیت او

1-ناردو، دان، 1385، پیدایش مسیحیت، حقیقت خواه، مهدی، ققنوس، تهران، ص 35.

2. پری، ماروین، 1377، تاریخ جهان تحول اندیشه، تمدن و فرهنگ

جهان، صدریه، عبدالرحمن، فردوس، تهران، 141.

3. انجیل عیسی مسیح مزده ای برای مسیح، بی تا، اعمال رسولان، بی نا، بی جا، ص 207 تا 210.

را پاول مقدس (سن پل) می شناسد-پس از قبول مسیحیت آن را مذهبی یهودی به دینی جهانی تغییر داد. در آغاز مسیحیان را مسخره می کرد. در جریان ماموریتی برای ایضای مسیحیان، پاول چهره ای دید و به این باور رسید که مسیح با او سخن گفت.¹

در عهد جدید، یعنی کتاب اعمال رسولان آمده:

پاول [پولس] به مسیحیت به سه طریق، بسیار کمک کرد:

الف: در زمان وفات عیسی، مسیحیت یک دین نوین نبود. فقط فرقه ای بود بین فرق یهود. عیسی هیچ رابطه ای با غیر یهودیان نداشت. پاول بود که رسالت عیسی را به غیر یهودیان رساند.

ب: پاول یک میسیونر بود. به بسیاری از بخش های امپراتوری روم سفر کرد و مردم را به مسیحیت فراخواند و همه جا کلیسایی بر پا داشت تا پیروان عیسی بتوانند در آن گرد آیند و دعا کنند.

ج: پاول به مسیحیت تعدادی آموزه داد که بنیان دین نوین شد: 1- همه کس، یهودی و غیر یهود عمیقاً گناهکارند 2- خداوند عیسی را فرستاد تا بشر را از گناه برهانند 3- با مرگ بر صلیب، عیسی به خاطر گناهان بشر کفاره داد، تا این امکان فراهم آید که

بشر بتواند پس از مرگ همراه او به زندگی جاودان آسمانی رود. 4- با ایمان، با اعتقاد به مسیح به آموزه اش و رسالتش می توان به آمرزیدگی رسید.²

او در سراسر سالهای باقی ماندهء زندگی اش عقیده نداشت که دارد از دین تازه جانبداری می کند. او از نظر خودش یهودی ای بود که پیام تحقق و عده های خداوند به بنی اسرائیل را می پراکند.³

1. مبلغی آبادانی، عبدالله، بی تا، تاریخ ادیان و مذاهب جهان، ج 2، حر، بی جا، ص 747 تا 750.

2. پری، ماروین، تاریخ جهان تحول اندیشه، ص 141 تا 142

3. مال، البر، 1383، تاریخ روم، زیرک زاده، غلامحسین، ج 2، سیر، تهران، ص 314.

پولس در سال 57 م. در بیت المقدس توقیف گردید، چون از حقوق مدنی روم بهره مند بود به نرون امپراتور وقت تظلم کرد. او را به رم فرستادند. گویند چند سال بعد در همانجا سرش را بریدند.¹

رسالت عیسی در مجموعهء عهد جدید، قسمت دوم کتاب مقدس، مکتوب شد. عهد جدید شامل نامه های پاول و دیگر مسیحیان آغازین به کلیساهای مختلف مسیحی در سراسر امپراتوری روم است.²

1-4 نرون و آزار مسیحیان:

نخستین آزار و سرکوب ها در دوره ی امپراطور خودپسند و سنگدل نرون (دوره ی فرمانروایی 68-54) رخ داد، که مسیحیان به ایجاد آتش سوزی در رم در سال 64 متهم کرد.³

از نظر او، مسیحیان آدمهای سرکشی بودند که خدایان روم را قبول نداشتند، جنگ را منفور میدانستند، و آن زمان از شرکت در نیروهای نظامی سرباز می زدند. او مسیحیان را مسئول سوانح طبیعی، قحطی و دیگر بلاها می دانست. به قصد بازداشتن مسیحیت از اشاعهء بیشتر، نرون فشار بر پیروان مسیح را مقرر کرد. آنها را به زندان انداخت، زد، گرسنگی داد، و مصلوب کرد، به آنها پوست

حیوانها را می پوشاند، و رها می کرد تا سگها پاره پاره شان کنند، آنها را تبدیل به مشعل می کرد تا پس از تاریک شدن هوا، این روشنی جایگزین نور باشد.⁴

آزار و ستمهای تا حد زیادی معتدل تر در دوره ی امپراتوران دومیتیانوس (96-81) مارکوس اورلیوس (180-161)، سپتیمیوس سوروس (211-193)، و چند امپراتور بعدی صورت پذیرفت.⁵

1. پری، ماروین، تاریخ جهان تحول اندیشه، ص 142.

2. ناردو، دان، پیدایش مسیحیت، ص 58.

3. پری، ماروین، تاریخ جهان تحول اندیشه، ص 144 تا 145.

4. ناردو، دان، پیدایش مسیحیت، ص 59.

5. ناردو، پیدایش مسیحیت، ص 58.

1-5 کنستانتین و جان بخشیدن به مسیحیت:

دو قرن اول امپراتوری، عصری که از آن به عنوان *pox romana* (صلح رومی) یاد می شود، به طرز فوق العاده ای پر رونق و شکوفا و عمدتاً صلح آمیز بود. اما در نیمه قرن سوم، امپراتوری وارد دوره پر آشوب و ویرانگری شد که تاریخدانان به صورت های گوناگون از آن، قرن بحران، هرج و مرج و آشوب، و پادشاهی نظامی، می نامند. اگر به خاطر وجود امپراتور کنستانتین اول (307-337) که غالباً او را کبیر می خواندند، نبود، این دین با چنان سرعتی گسترش نمی یافت و شاید هیچ گاه پیروز نمی شد. نخستین ارتباط مهم کنستانتین با مسیحیت، ایجاد یک حکومت ائتلافی چهار نفره، موسوم به «تتارشی»، به دست دیوکلسین بود، (286). در یک نبرد که بین کنستانتین و ماکسنسیوس بود در سال 312 کنستانتین سپاهش را وارد ایتالیا کرد، سپرهای سربازان کنستانتین دارای علامت عجیبی بود- چیزی شبیه حرف x که یک حرف I که سرش به صورت یک حلقه درآمده بود روی آن اتفاق افتاده بود. این علامت نماد مسیحی، مرکب از CHI و rho، دو حرف اول *chritos*، برگرداندن یونانی نام مسیح (Christ)، است.¹

قسطنطین [کنستانتین]، در اوایل قرن چهارم، بخشهای امپراتوری روم را تحت لوای صلیب، مجدداً با هم متحد کرد. از بیوس، زندگی نامه نویس قسطنطین، ادعا کرد که خدا قسطنطین را، مانند پولس در عهد جدید، مستقیماً فرا خوانده است تا مسیحیت را در آغوش گیرد. بدین معنی بود که قسطنطین حکومت را حقی الهی، و خود را منصوب خدا بداند، و حکومت او الهی باشد. او ادعای خدایی نداشت، بلکه خود را نماینده خدا بر روی زمین می دانست. او از طریق فتوحات و پیمانها، تا سال 313 م رهبر یگانه نیمه غربی امپراتوری و سال 324 رهبر کل امپراتوری در غرب و شرق شد. او فرمان میلان را صادر کرد [313]، که آزادی دینی را برای همه تضمین می کرد و به آزار و اذیت مسیحیان پایان داد. وی فرایند ایجاد امپراتوری مسیحی را آغاز کرد. در سال 324 برنامه ساخت کلیسای عظیم را آغاز کرد و بعد از آن، مکانهای عبادی مسیحیان چشم نوازترین ساختمانهای امپراتوری شد. او اولین شورای کلیسای جهانی را در سال 325 در نیقیه برپا کرد. او با زیرکی دریافت که امپراتوری روم نیاز به ایدئولوژی واحدی دارد. امپراتوری که دارای وسعت جغرافیایی و مکاتب فلسفی و فرهنگی متنوعی است نیاز به یک اعتقاد مشترک دارد تا مردم را به هم پیوند دهد.²

1- ویور، مری جو، درآمدی به مسیحیت، ص 131 تا 132.

2- همان، ص 63 تا 68.